

Кусæн программæ 6 къласæн ирон æвзагæй

Предметы актуалондзинад

Æвзаг у адæмы уд æмæ зонд: цалыномæ сæвзаг цæра, усæдмæ цæрынц адæм дæр, рæзы æмæ фидар кæны сæ национ культурæ, сæ национ хисæмбарынад. Уымæн ауыдынц ирон сæвзагыл нæ дзыллæстæ æмæ уымæн домынц, цæмæй мадæлон сæваджы кад нæ адæмы сæхсæн бæрзонддæр ист сæргæуа, цæхгæр фæхуыздæр уа йæ ахуыр кæныны хъуыддаг. Уыцы хæстæ сæххæст кæны скъола.

Ирон æвзаг у нæ республикæйы паддзахадон æвзагтæй иу, ирон адæмы мадæлон æвзаг. Куыд уырыссаг, афтæ ирон æвзаг дæр у **филологон циклы** иу хай æмæ рæзын кæны скъоладзауы коммуникативон культурæ, æххуыс ын кæны йæ ныхасы рæзтæн, уæрæх ын кæны йæ дунембарынад, хъомыл æй кæны нæ адæмы хуыздæр традицæ æмæ æгъдæуттыл. Ирон сæвзаг ахуыр кæнын, уымæй, куыд сæмбæлы, афтæ пайда кæнын у стыр ахъаз фæсивæды патриотизмыл хъомыл кæнын, фидæны сæхсæнад аразджытæ цæттæ кæнын хъуыддаджы. Мадæлон сæвзаг зонын у нæ культурæйы ахсджиагдæр фæрæстæй иу.

Ирон æвзаг ахуыр кæныны нысантæ:

- ахуырдаутæн æваджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ раттын; бацамонын, алы адæмæн дæр йæ æвзаг йæ национ хæзна кæй у, хъахъхъæнын æй кæй хъæуы;
- ахуырдауты дзырдæт æмæ грамматикон зонындзинæдтæ фæхъæздгæдæр кæныныл бакусын;
- дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл бакусын, скъоладзауты коммуникативон арæхстдзинæдтæ æмæ зонындзинæдтæ фæуæрæхдæр кæнын;
- литературон æваджы нормæтимæ базонгæ кæнын, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæныныл ахуыр кæнын.

Ирон æваджы 6 къласы ахуырадон программæ арæзт у:

- Уæрæсейы Федерацийы закон «Ахуырады тыххæй»;
 - Ног ахуырадон стандарттæ;
 - Цæгат Ирыстон-Аланийы модернизацийы комплексон проект;
 - Ирон национ ахуырады концепци ;
 - Приоритетон национ проект «Нæ ног скъола»;
 - Республикон программæ «Ирон æвзаг æмæ литературæйы программæ 1-11 кълæстæн»;
- йæ автортæ: **Тахъазты Харум, Дзампарты Ларисæ, Дзодзыккаты Зæидæ, Цопанты Ритæ.**

-«Ирон æваджы чиныг» 6 кълас, автор: **Багаты Никъала.** Дзæуджыхъæу «Ир», 2009

Программæ сфидар кодта Республикæ Цæгат Ирыстоны – Аланийы Иумæйаг æмæ профессионалон ахуырады министрад.

Регианалон базисон ахуырадон пъланмæ гæсгæ ирон æвзаг ахуыр кæнынæн 6 къласы дих гонд **70 сахаты** афæдзмæ, къуырымæ та - **2 сахаты**.

Стандартты домæнтæм гæсгæ арæзт программæтæ æмæ ахуыртæ «филологи»-йæ арæзт у ахæм уагыл.

Мадæлон æвзаг:

- 1) ныхасы хуызтæй (хъусын, кæсын, дзурын, фыссын) арæхстджындæрæй пайда кæныныл куыстмæ,

- 2) æвзаджы ахадындынад адæймаджы интеллектуалон æмæ сфæлдыстадон рæзты, ахуыры æмæ хиуыл куысты бацамонынмæ (бамбарын кæнынмæ);
- 3) мадæлон æвзаджы коммуникативон-эстетикон гæнæнтæй пайда кæнынмæ арæхсын;
- 4) æвзаджы тыххæй наукон æмæ системон зонындынадтæ раттынмæ; æвзаджы хæйтты æмæ иуæгты бастдынад бацамонынмæ; лингвистикайы бындурон æмбарынадтæ, æвзаджы иуæгты æмæ сæйрагдæр грамматикон категоритæ базонынмæ;
- 5) дзырды алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, морфемон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион) дзырдбæстыты æмæ хъуыдыйæдты синтаксисон анализ, тексты иумæйаг æвзæрст бацамонынмæ, пайда сæ кæнынмæ;
- 6) дзырдут хъæздыг кæныныл куыстмæ; ныхасы уавæр æмæ стильмæ гæсгæ, хъæугæ грамматикон мадзæлттæй раст пайда кæнгæйæ, хи хъуыдытæ æргом кæныныл куыстмæ;
- 7) æвзаджы сæйрагдæр стилистикон æмæ лексикон-фразеологион фæрæзтæй, литературон æвзаджы нормæтæй (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион), ныхасы этикетон нормæтæй пайда кæнынмæ арæхсын; дзургæ æмæ фысгæ ныхас аразгæйæ сæ пайда кæнын зонынмæ; хи ныхасы аивдынад æмæ хъæздыгдынадыл кусынмæ;
- 8) мадæлон æвзаг адæмы стырдæр хæзнатæй иу кæй у, уый æнкъарынмæ; æвзаджы сыгъдæгдынад æмæ культурæмæ бæрнон цæстæй кæсынмæ.

Программæмæ гæсгæ мадæлон æвзаг ахуыр кæнын фæстиуджытæ сты ахæмтæ:

Удгоймагон (личностные) фæстиуджытæ:

1) скъоладзау хъуамæ бамбара, ирон æвзаг ирон адæмы национ-культурон хæзна кæй у, уый; мадæлон æвзаджы ахадындынад стыр кæй у адæймаджы интеллектуалон æмæ сфæлдыстадон гæнæнтæ райрæзынæн, удварн хъæздыгдæр кæнынæн;

2) бамбарын ирон æвзаджы эстетикон нысаниуæг; рæзын кæнын мадæлон æвзагæн аргъ кæнын, хи æвзагæй сæрыстыр уæвыны æнкъарæнтæ; ирон æвзаг ирон адæмы стырдæр хæзнатæй иу кæй у, уый бамбарын; æвзаджы сыгъдæгдынад æмæ культурæмæ бæрнон цæстæй кæсын фæцалх уæвын;

3) ныхас кæнгæйæ, ирон æвзаджы дзырдут æмæ грамматикон мадзæлттæй раст пайда кæнын; хи ныхасмæ хъус дарын.

Метапредметон фæстиуджытæ сты:

- ныхасы хуызтæй пайда кæнынмæ арæхсын: хорз æмбарын дзургæ æмæ фысгæ ныхасы мидис (ныхасы сæр, тексты темæ, сæйраг хъуыды; сæйраг æмæ уæлæмхасæн информаци);

- стилистикон æгъдауæй æмæ сæ жанртæм гæсгæ алыхуызон чи у, ахæм тексттæ кæсын зонын (æвзаргæ каст, æмбаргæ каст æмæ æнд.);

- бакаст æрмæгæй (Интернетæй, дзыллон информацион фæрæзтæй, ахуырадон компакт-дисктæй) хъæугæ информаци равзарын зонын, алыхуызон дзырдуттæй пайда кæнынмæ арæхсын;

- арæхсын темæмæ гæсгæ æрмæг сæмбырд кæнынмæ, раст фæткыл æй равæрынмæ; хибарæй хъæугæ информаци ссарынмæ;

- алыхуызон текстты мидис кæрæдзиуыл барын, сæ стилистикон æмæ æвзаджы хицæндынадтæ иртасын;

- текст хи ныхæстæй радзурынмæ, текстæн пълан бацæттæ кæнынмæ, конспект ныффыссынмæ, аннотаци бацæттæ кæнынмæ;

- ныхасы уавæрмæ гæсгæ аразын, сæ функционалон хуызтæ, стилистикон ахуырст æмæ жанртæм гæсгæ алыхуызон чи сты, ахæм тексттæ;

- тексты арæзтмæ хъус даргæйæ, хи хъуыдытæ фысгæ æмæ дзургæ ныхасы хуызы æргом кæнынмæ;

- монологон ныхас (таурæгъ, æрфыст, тæрхон) аразынмæ; диалогон ныхасæй пайда кæнынмæ;

- хи ныхас аразын литературон æвзаджы орфоэпион, лексикон, грамматикон, стилистикон нормæтæм гæсгæ; фысгæ ныхасы пайда кæнын орфографион æмæ пунктуацион æгъдæуттæй (нормæтæй);

- дзургæйæ ныхасы этикетон нормæтæм хъус дарын;

- ахуырты рæстæг хи ныхасы хъæд æмæ мидисмæ хъус дарын зонын, хи ныхасы рæдыдтыгæ раст кæнынмæ арæхсын; хи арæзт текстгæ редакци кæнын зонын;

- ахуырты (урокты) рæстæг æмгæртты 'хсæн раныхас кæнынмæ арæхсын; арæхсын чысыл доклад кæнæ рефераты мидис раггом кæнынмæ; диспутты æмæ быцæуты архайын зонын, хи хъуыдыйы растдзинад бафидар кæнынмæ арæхсын.

Предметон фæстиуджытæ сты:

1) æвзаджы сæйраг функцитæ иртасын; ирон æвзаджы паддзахадон нысаниуæг цæй мидæг ис, æвзаг æмæ адæмы культурайы бастдзинад цы нысан кæны, мадæлон æвзаджы ахадындынад адæймаджы царды;

2) ирон æвзаджы наукон бындуртæ; ирон æвзагзонынады хæйттæ æмæ иуæгтæ, сæ бастдзинад;

3) лингвистикайы бындурон æмбарынадтæ: лингвистикæ æмæ йæ сæйраг хæйттæ; æвзаг æмæ ныхас, дзургæ æмæ фысгæ ныхас; монолог, диалог æмæ сæ хуызтæ; ныхасы уавæр; хуымæтæг ныхасы, наукон, публицистикон, официалон-хъуыддаджы стильтæ; аив литературайы æвзаг, ныхасы функционалон хуызтæ (таурæгъон, æрфыстон, тæрхон), текст, текстты хуызтæ; æвзаджы сæйраг иуæгтæ, сæ 'ууæлтæ æмæ хицæндзинæдтæ, ныхасы мидæг сæ пайда кæнын;

4) ирон æвзаджы лексикæ æмæ фразеологийы нормæтæ зонын, ирон литературон æвзаджы нормæтæ (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион) зонын, ныхасы этикетон нормæтæ зонын, раст сæ пайда кæнын;

5) æвзаджы сæйраг иуæгтæ æмæ грамматикон категоритæ зонын, иртасын сæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæнын;

6) дзырды алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, морфемикон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион) зонын, дзырдбаст æмæ хъуыдыйады синтаксисон æвзæрст, текстты иумæйаг æвзæрст кæнынмæ арæхсын;

7) лексикон æмæ грамматикон синонимтæ иртасын, хи ныхасы мидæг сæ пайда кæнын зонын;

8) мадæлон æвзаджы эстетикон функцитæ иртасын, аивадон литературон уацмысы текст æвзаргæйæ, ныхасы эстетикон ахуырст иртасын зонын.

Скъоладзауты арæхстдзинæдтæ (компетенцитæ):

Коммуникативон компетенци (арæхстдзинад) амонь, цæмæй скъоладзаутæ арæхсой ныхасы хуызтæй (дзургæ, фысгæ, хъусгæ) пайда кæнынмæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ арæхсой сæ ныхас аразынмæ.

Æвзагон æмæ лингвистикон арæхстдзинад (компетенци) – зонын мадæлон æвзаджы наукон бындуртæ, ирон литературон æвзаджы нормæтæ; бакусын дзырдуртæ хъæздыг кæнын, райсын грамматикон зонындзинæдтæ; æвзаджы иуæгтæн анализ кæнынмæ арæхсын, æвзаджы дзырдуртæй пайда кæнын зонын.

Культурæамонынады (культуроведческая) компетенци – ирон æвзаг ирон адæмы культурайы зонгæ кæнын фæрæз кæй у, уый æнкъарын; æвзаджы бастдзинад истори æмæ адæмы культурайы зонын, ирон ныхасмы этикетон нормæтæ зонын, пайда кæнынмæ сæ арæхсын

Программæмæ гæсгæ, фыццаг хуызы арæхстдзинæдтæ (*коммуникативон арæхстдзинæдтæ*) скъоладзаутæм райрæздзысты, ныхасы рæзтыл бæлвырдæй чи фæзыны, уыцы фарстатæ ахуыр кæнгæйæ. Уыдон сты: «Ныхас æмæ йæ хуызтæ», «Ныхасы архæйдтытæ», «Текст», «Æвзаджы функционалон хуызтæ».

Æвзагон æмæ лингвистикон арæхстдзинæдтæ райрæздзысты æвзаджы хæйттæ «Æвзаджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ», «Фонетикæ æмæ орфоэпи», «Графикæ», «Морфемикæ æмæ дзырдарæзт», «Лексикологи æмæ фразеологи», «Морфологи», «Синтаксис», «Ныхасы культурæ», «Растфыссынад: орфографи æмæ пунктуаци» ахуыр кæнгæйæ.

Æвзаджы фæрцы адæмы культурæимæ базонгæ уæвынæн æххуыс у программæйы хай «Æвзаг æмæ культурæ», кæцыйы фæрцы æргомгонд цæудзысты æвзаджы бастдзинæдтæ истори æмæ адæмы культурæимæ.

6 –æм къласæн лæвæрд цæуы хицæн грамматикон категоритæ: фонетикæ, морфологи, синтаксис, лексикæ.

Орфографион æгъдауæй раст фыссынæн стыр пайда у дзырдтæн сæ арæст зонын. Уымæ гæсгæ 6-æм къласы хъус уæлдай тынгдæр æрдарын хъæуы темæ «Дзырдарæст» -мæ. Ныхасы хæйттæ ахуыргæнгæйæ арæхдæр хъæуы дзырдтæ анализ кæнын – ссарын дзырдæн йæ уидаг, сæуидаг дзыртæ йын æрхъуыды кæнын. Уый феххуыс уыдзæн дзырты растфыссынад хуыздæр бамбарынæн.

6 –æм къласы бахастон ивддзинад грамматикон категоритæ ахуыр кæнын фæткмæ: райдиан кълæсты рацыд æрмæг сфæлхат кæныны фæстæ ратдзынæн фонетикæ, стæй лексикæ, дзырдарæст, синтаксис æмæ морфологи

6 къласы ирон æвзаджы курсы мидис

Æрмæг фæлхат

Лексикæ æмæ фразеологи. Лексикæ æмæ лексикологийы тыххæй æмбарынад. Ирон æвзаджы лексикæйы хъæздыгдзинад дзырдтæй. Дзырды бастдзинад æцæгдзинадимæ. Дзырды лексикон нысаниуæджы структура. Бирæнысаниуæгад, йæ равзæрды мадзæлттæ. Лексикон омонимæмæ йæ хуызтæ. Омонимты равзæрд. Омоними бирæнысаниуæгадæй иртасыны фарст. Лексикон синоними æмæ йæ хуызтæ. Дзырдты синоними иртасыны фарст. Синонимты рæнхъ. Антонимтæ, сæ хуызтæ. Омонимтæй, синонимтæй, антонимтæй стилистикон æгъдауæй пайдакæнынад. Уырыссаг æвзагæй æрбайсгæ дзырдтæ. Диалектон æмæ ныхасыздæхтон дзырдтæ (диалектизмтæ), сæ дих къордтыл. Диалектизмтæй, профессионализмтæй, сывæллæтты лексикæйæ пайдакæнынад дзургæ æмæ фысгæ ныхасы. Зæронд дзырдтæ – архаизмтæ æмæ неологизмтæ, сæ хуызтæ. Архаизмтæй, историзмтæй æмæ неологизмтæй аивадон литературæйы стилистикон æгъдауæй пайдакæнынад. Нырыккон ирон æвзаг дзырдтæй хъæздыг кæныны фæрæзтæ. нæмттæ. Фразеологи æмæ фразеологизмты тыххæй æмбарынад. Фразеологизмы хицæндзинад дзырд æмæ дзырdbастæй. Ирон æвзаджы фразеологизмты дих сæ хæйтты æнгомдзинадмæ æмæ сæ равзæрдмæ гæсгæ. Фразеологизмты ахадзындзинад дзургæ æмæ фысгæ ныхасы. Дзырдуæтты хуызтæ, сæ ахадзындзинад. Ирон æвзаджы дзырдуæттæ: А. Шегрены, Вс. Миллеры дзырдуæттæ, Абайты Васойы «Уырыссаг-ирон» æмæ «Историон-этимологион» дзырдуæттæ. Ирон-уырыссаг дзырдуæттæ. Терминологион, орфографион, æмбарынгæнæн, фразеологион, инверсион дзырдуæттæ.

Морфемикæ. **Дзырды хæйттæ.** Дæргъвæтин æмхъæлæсонты растфыссынаддзырды уидаджы, разæфтуан ны- йы фæстæ, фæсæфтуан – аг æмæ оны разæй. Морфемикæйы æмбарынад.

Морфемæ куыд дзырды тæккæ къаддæр нысаниуæгджын хай. Дзырдты ивынад æмæ арæст. Иууидагон дзырдтæ. Бындур æмæ кæрон. Æрмæст кæрон. Уидаг, разæфтуан æмæ фæсæфтуаны хæстæ дзырды мидæг. Хъæлæсонты æмæ æмхъæлæсонты ивынад.

Дзырдты морфемон æвзæрст. Орфографи куыд æвзагзонынады хай.

Дзырдтæ хайттыл дих кæнынмæ арæхсын. Алыхуызон разæфтуантæ æмæ фæсæфтуанты фæрцы арæст дзыртæй раст пайда кæнын. Дзырдты растфыссынад орфографион дзырдуаты фæрцы бæрæг кæнын.

Морфологи. Сæрмагонд æмæ æххуысгæнæг ныхасы хайттæ.

Номдар куыд ныхасы хай. Номдарты синтаксисон функцитæ хъуыдыйады. Удджын æмæ æнæуд предметтæ æвдисæг номдартæ. Æрмæст иууон æмæ æрмæст бирæон нымæцы чи вæййы, уыцы номдартæ, номдарты бирæон нымæц аразыны хицæндзинадтæ, сæ растфыссынад. Номдарты хауæнты кæрæттæ растфысынад.

Сæрмагонд номдартæ. Стыр дамгъæ географион нæмттæ, уынгты, фæзты, историон цауты нæмттæ. Стыр дамгъæ æмæ дыкъæдзыгтæ чингуыты, газеты, журналты, нывты, кинонывты, спектакылты, литературон æмæ музыкалон уацмысты сæргæндты. Номдарты дзырдарæст фæсæфтуантæ –**он**, **-дон**, **-д**, **-дзинад**, **-ыстон** æмæ разæфтуан **æм**-ы руаджы.

Дзырдты морфологион æвзæрст.

Миногон куыд ныхасы хай. Миногоны синтаксисон функцитæ хъуыдыйады. Миниуæгæвдисæг æмæ ахастæвдисæг миногонтæ. Миногонты бæрцбарæнтæ. Миногоны ивынад æнæ номдарæй. Миногонты дзырдарæст фæсæфтуантæ æмæ разæфтуанты руаджы: - æг, он, -ын, -джын, ыккон, -гомау, æнæ-, æ-, æд-. Миногонты растфысынад, сæ морфологин æвзæрст.

Нымæцон.

Нымæцон куыд ныхасы хай. Нымæцонны стилистикон функцитæ. Бæрцон æмæ рæнхъон нымæцонтæ. Дæсгæйттæй нымæд.

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацийон технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонæн литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæг гæнæны хуызтæ:
тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ; нывæцæн, изложени.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- фаткау
- тематикон
- кæронбæттæн

Урочыты хуызтæ:

- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт

- компьютерон урок
- урок -къодты куысты формае
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок

Технологитæ:

- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннæ предметты бастдзинадимæ

Къæлendarон – тематикон пълан ирон æвзагæй
6 кълас

№	Сæргонд	Сахат	Бон	Урочы темæ	Фæстиуджытæ	Хæдзармæ куыст
1.	Цæмæн у зынаргъ мадæлон æвзаг...	1		Нæ фыдæлты æвзаг тынг рагон æмæ хъæздыг кæй у, уый бамбарын кæнын.	Зоной: мадæлон æвзагæн аргъ кæнын æмæ уарзын.	Хи хъуыдытæ æвзаджы тыххæй.
2.	5-æм къласы æрмæг фæлхатын. 5сах.	1		Фонетикон принциптыл орфограммæты афæлхат. Фонетикон æвзæрст.	Зоной: хъæлæсонтæ æмæ æмхъæлæсонты растфыссынад; зылангон æмææзылангон	§2, фæлт. 26.
3.		1		Морфологион принципты орфограммæтæ фæлхат.	æмхъæлæсонты фембæлд дзырды райдиан æмæ уидаджы. дзырдтæн сæ арæзт; сæ мыртæ. Арæхсой: дзырдтæ орфограммæтæм гæсгæ агурын, орфограммæтæ раст æмбарын кæнынмæ; мырон-дамгъон æвзæрст кæнын, дзырдты растфыссынады æгъдæуттæ.	§ 2, фæлт. 35
4.		1		Хъуыдыйады хуызтæ сфæлхат кæнын. Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйæдты.	Арæхсой: хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнттæраст æвæрынмæ арæхсын æмæ сæ бамбарын кæнын зонын.	§2, фæлт.29
5.	К/К	1		Бацæуæн контролон диктант	Арæхсой: æмхæст текст раст фыссынмæ, дзырдтæ раст фыссынмæ, хи рæдыдтæ раст кæнынмæ.	
6.	Лексикæ æмæ фразеологии. 6 сах.	1		Лексикæйы ссæйраг æмбарынадтæ. Иунысанон æмæ бирæнысанон дзырдтæ.	Зоной: ирон æвзаджы дзырдты нысаниуæг, сæ мидис, ныхасы сæ пайда кæнын.	§ 4, фæлт.59
7.		1		Æппæтадæмон дзырдты нысаниуæг бамбарын кæнын. Диалектон æмæ профессионалон дзырдты æмбарынад.	Зоной: пайда кæнын профессионалон дзырдтæй ныхасы, хицæн кæнынн зоной тексты профессионалон æмæ диалектон дзырдтæ.	§ 5, фæлт.75
8.				Архаизмтæ æмæ неологизмтæ	Зоной: ныхасы æмæ тексты дæр	§ 6-7, фæлт.86

		1		Зæронд дзырдтæ æмæ ног дзырдтæ, историзмтæ, се мбарынадтæ .	хицæн кæнын архаизмтæ æмæ неологизмтæ, арæхстджынаы пйда кæнын ног дзырдтæй урокты мидæг.	
9.		1		Æрбайсгæ æмæ бынаеттон дзырдты растфыссынад орфографион принциптæм гæсгæ.	Зоной: Уырыссаг сөвзагсөй сөрбайсгө дзырдтө раст дзурын æмæ раст фыссын зонын.	§ 8 , фөлт.94
10.		1		Фразеологизмтө. Сө нысаниуөг сөвзаджы.	Зоной: Фразеологизмтөй пайда ксөнын зонын æмæ арæхсын ныхасы æмæ фысгæ куыстыты.	§ 11, фөлт.106
11.		1		Фразеологизмы хицæндзинад дзырд æмæ дзырдбастæй.		§11, фөлт.121
12.	Н/Р/К	1		Текстмæ хөстөг изложени.		
13.		1с		Дзырдтæ аразыны мадзæлттæ ирон æвзаджы. Мырты ивынад дзырд аразгæйæ. Вазыгджын дзырдты растфыссынад.	Зонын: хицæн бындуртæй ног дзырдтæ аразын. Дзырдты растфыссынад орфографион дзырдуаты фæрцы бæрæг кæнынмæ арæхсын.	§3, фæлт. 40
14.		1с		Хъæлæсонтæ æмæ æмхъæлæсонты рахауд æмæ æлвæстд разæфтуантæ æмæ фæсæфтуантæ æфтаугæйæ.	Зоной: орфографион æгъдæутты раиртæстытæ; сæ дзуæппытæ бафидар кæнын хъæугæ дæнцæгтæй. Арæхсой: дзырдты орфограммæтæ агурын æмæ сæ æмбарын кæнын;орфографион дзырдтæ раст фыссынмæ.	§3, фæлт. 47
15.	К/К	1		Контролон диктант лексикайæ æмæ дзырдарæзтæй..	Зонын æмæ арæхсын раст æмæ хъуыдыгæнгæйæ фыссынмæ.	
16.	Номдар. 8 сах.	1		Номдарты ивынад хаусентсөм сөмсө нымсөцтөм гөсгө.(фөлхатсөн).	Зонын: тасындзæг кæнын иууон æмæ бирæон нымæцы номдартæ; раст æмæ аив дзурын адæмы æхсæн. Номдарты бирæон нымæц аразыны хицæндзинадтæ æмæ сæ растфыссынад.	§12., фæлт. 122

17.		1		Номдарты дзырдарæзт разæфтуан æм- ы фæрцы æмæ сæ растфыссынад.	Зонын: разæфтуанты фæрцы аразын номдартæ æмæ сæ растфыссынмæ арæхсын.	§13-14, фæлт. 134
18.		1		Номдарты дзырдарæзт фæс-уантæ – ад, -он, -дон, -дзинад, -ыстон, -ой, -д –ыйы руаджы, сæ растфыс-над.	Зонын: фæсæфтуанты фæрцы ног дзырдтæ аразын. Арæхсын: дзырдтæ морфемон æвзæрст кæнынмæ.	§15 , фæлт. 141
19.		1		Вазыгджын номдарты арæзт æмæ сæ растфыссынад. Цыбыргонд вазыгджын номдарты растфыссынад.	Арæхсын: Разæфуантæ æмæ фæсæфтуанты фæрцы ног дзырдтæ аразын зонын; зонын вазыгджын дзырдтæ æмцыбыргонд вазыгджын дзырдтæ аразын.	§16, фæлт. 145
20.		1		Номдарты рахызт миногонтæм	Зонын: номдартæй миогонтæ аразын хъуыдыйæдты мидæг. Арæхсын: ныхасы пайда кæнын номдар-миногонтæй æмæ сæ иртасын.	§ 17, фæлт. 151
21.		1		Номдарты ратфыссынады æгъдæуттæ.	Зонын: рацыд орфограммæтæм гæсгæ дзырдтæ æвзарын; раст, æнæ	§ 13, 19, фæлт. 158
22.		1		Номдарты морфологион æвзæрсты фæтк.	рæдыдæй фыссын; Арæхсын: морфологон æвзæрст кæнын æнæ къуыхцыйæ.	§ 19, фæлт. 159
23.	Н/Р/К	1		<i>Нывæцæн «Æрдз - нæ дарæг».</i>	Арæхсын: хи хъуыдытæ лексикон æмæ синтаксисон æгъдауæй раст аразынмæ.	Текст фæуын хæдзармæ.
24.	Миногон. 8 сах.	1		Миниуæгæвдисæг æмæ ахастæвдисæг миногты нысаниуæг.	Миногонтæй ахастæ нысаниуæджы пайда кæнын зонын.	§ 20, фæлт. 173
25.		1		Миногонты дзырдарæзт разæфтуантæ æнæ-, æд, æ- руаджы.	Зонын: миногонтæ разæф-ты руаджы аразын æмæ сæ æвзарынмæ арæхсын.	§ 21, фæлт. 174
26.		1		Фæсæфт-тæ –æг, -он, -ын, -джын, -ыккон, -гомау-ы руаджы ног дзырдтæ аразын.	Миногонтæ фæсæф-ты руаджы аразын æмæ сæ æвзарынмæ арæхсын.	§ 22, 23, фæлт. 191-192
27.		1		Миногонты дзырдарæзт дзырдтæ кæрæдзимæ æфтауыны фæрцы æмæ сæ растфыссынады æгъдæуттæ.	Зонын: вазыгджын миногонтæ аразын æмæ сæ раст фыссын; Арæхсын: вазыгджын миногонтæ	§24, фæлт. 196

					æвзарын æмæ сæпайда кæнын.	
28.		1		Миногонтæ номдары ролы. кæнын.	Миногонтæй пайда кæнын зонын æмæ хи хъуыдытæ миногонты фæрцы фыссын.	§ 25, радзырд ныф.фæрц«Мæ уат.»
29.		1		Миногонты растфыссынады хицæндзинæдтæ. Морфологон æвзæрсты фæтк.	Зонын миногонтæй пайда кæнын æмæ хицæн кæнын æмæ æвзарын хъуыдыйæдтæ.	§ 26 , фæлт. 210
30.		1		«Мæ уат»-радзырд фыссынмæ цæттæ кæнын.	Растфыссын зонын æмæ арæхсын миногонтæ.	Текст фæуын хæдзармæ.
31.	К/К	1		<i>Контролон диктант миногонæй.</i>	Зонын: миногонтæ раст фыссын æмæ æвзарын арæхсын.	
32.	Нымæцон. 9сах.	1		Нымæцонты нысаниуæг æмæ грамматикон æууæлтæ.	<i>Зонын:</i> нымæцонтæ кæм уа, ахæм текст раст кæсын. <i>Арæхсын:</i> нымæцонтæ номдартимæ дзурын.	§ 28, фæлт. 220
33.		1		Ирон нымады хуызтæ.	<i>Зонын:</i> дыууæ нымады хуызæй дæр нымайын; фыссынмæ арæхсын.	§ 29, фæлт. 225
34.		1		Нымæцонты тасындзæг.	<i>Зонын</i> Тасындзæг кæнын нымæцонтæ номдартимæ.	§ 30, фæлт. 231
35.		1		Дихон æмæ мурон нымæцонтæ.	<i>Зонын</i> æмæ арæхсын дихон æмæ мурон нымæцонтимæ хъуыдыйæдтæ аразын.	§ 31 , фæлт. 242
36.		1		Хуымæтæг, вазыгджын æмæ амад нымæцонтæ.	<i>Зонын</i> æмæ арæхсын хуымæтæг нымæцонтæй вазыгджын æмæ амад нымæцонтæ аразын. Бæрцон нымæцонтæй рæнхъон нымæцонтæ аразын зонын.	§ 30, фæлт. 230
37.		1		Бæрцон нымæцонты хицæндзинæдтæ.		§ 30, фæлт. 235
38.		1		Нымæцонты растфыссынад.		§ 34, фæлт. 25
39.		1		Нымæцонты морфологион æвзæрст.	<i>Зонын æмæ арæхсын</i> нымæцонты хуызтæ раст фыссын æмæ дзурын; нымайын, морфологон æвзæрст кæнын.	Индивидуалон хæстæ.
40.		1		Вазыгджын æмæ амад нымæцонты растфыссынады æгъдæуттæ æиæ морфологон æвзæрсты фæтк.		Индивидуалон хæстæ.
41.	К/К	1		<i>Контролон диктант нымæцонæй..</i>		
42.	Номивæг.	1		Номивджыты нысаниуæг æмæ сæ	<i>Зонын:</i> номивджыты грамматикон	§ 35, фæлт.

	12 сах.			сәйраг грамматикон әууәлтә.	әууәлтә. Араһсын: номивджытәй иууон әмә бирәон нымәцты әвәрдәй хъуыдыйәдтә аразын.	251
43.		1		Номивджыты дих. Цәсгомон номивджытә.	Зонын: номивджыты цыбыр формәтимә хъуыдыйәдтәтә аразын. Араһсын раст дзурын семә ныхасы мидаг. Цыбыр номивджытә раст фыссын.	§ 36, фәлт. 96
44.				Цәсгомон номивджыты цыбыр формәтә.		§ 37, фәлт. 271
45.		1		Здәхгә номивджытә.		
46.	Н/Р/К	1		Сфәлдыстадон изложени	Номивсәджды хицән хуызтәй хъуыдыйады раст пайда кәнын, цавды нысан сыл раст сәсәрын.	§ 38, фәлт. 276
47.		1		Амонән номивджытә.	Номивсәджды хицән хуызтәй хъуыдыйады раст пайда кәнын, цавды нысан сыл раст сәсәрын.	§ 39, фәлт. 282
48.		1		Фарстон-ахастон номивджытә.	Номивсәджды хицән хуызтәй хъуыдыйады раст пайда кәнын, цавды нысан сыл раст сәсәрын.	§ 40, фәлт. 285
49.		1		Бәлвырд номивджытә.	Номивсәджды хицән хуызтәй хъуыдыйады раст пайда кәнын, цавды нысан сыл раст сәсәрын.	§ 41, фәлт. 293
50.		1		Әбәлвырд номивджытә.	Зонын әмә араһсын әппәрццәг номивджытәй пайда кәнын ныхасы.	§ 42, фәлт. 296
51.		1		Әппәрццәг номивджытә.	Морфологон әвзәрст кәнын зонын. Зонын растфыссынады әгъдәуттә әмә араһсын номивджытә раст фыссынмә.	§ 43, фәлт. 303
52.		1		Номивсәджды морфологон сәвзәрст.		Хицән хәстә.
53.		1		Номивджыты растфыссынад.		Хицән хәстә.
54.	К/К	1		Контролон диктант номивсәгәй.		
55.	Мивдисәг. 12сах.	1		Мивдисәджды тыххәй рацыд әрмәг зәрдыл әрләууын кәнын	Зонын: ифтынзәг кәнын иууон әмә бирәон нымәцты. Араһсын: мивдисджытәй баххәст кәнын ххъуыдыйәдтә.	§ 44, фәлт. 309
56.		1		Мивдисәджды афонтә.	Зонын: мивдисәджды сәргомон здәсәны нырыккон афоны формәйсә ивгъуыд сәмсә суинаг	Хәстә текстмә

				афоны пайда кœнын	
57.		1	Хуымæтæг æмæ вазыгджын мивдисджытæ.	<i>Зонын æмæ арæхсын</i> хуымæтæг мивдиджытæй вазыгджынтæ аразын.	§ 45, фœлт. 312
58.		1	Мивдисæджы æбæлвырд формæ.	Зонын æмæ арæхсын æбæлвырд формæйы мивдисджытæй ног мивдисджытæ аразынмæ.	§ 46, фœлт. 315
59.		1	Мивдисджыты разæфтуанты нысаниуæг æмæ сæ растфыссынад.	Разæфтуанты фœрцы архайдœн йе здœхт сœмœ йœ миниуджытœ сœвдисынмœ арæхсын	§ 47, фœлт. 323
60.		1	Мивдисæджы хуызтæ. (æххæст, æнæххæст)	Иртасын зонын æххæст æмæ æнæххæст мивдисджытæ кæрæдзийæ.	§ 48, фœлт. 330
61.		1	Мивдисджыты растфыссынад ивгъуыд афоны.	Зонын æмæ арæхсын мивдисджыты орфограммæтæ тексты мидæг агурын æмæ æмбарын кæнын.	Хœстœ текстмœ
62.		1	Мивдисджыты растфыссынад суинаг афоны.	Зонын æмæ арæхсын мивдисджыты орфограммæтæ тексты мидæг агурын æмæ æмбарын кæнын.	Хицæн хæстæ.
63.		1	Мивдисæджы æвзæрсты пълан практикон æгъдауæй ныффидар кæнын.	Зонын æмæ арæхсын тесттыл кусын мивдисæгæй.	Хœстœ текстмœ
64.		1	Мивдисджыты растфыссынад.	Зонын æмæ арæхсын ивгъуыд афоны мивд-тæ æвзарын æмæ растфыссын.	Хœстœ текстмœ
65.		1	Мивдисæджы орфограммæтæ фæлхатын.	Зонын æмæ арæхсын мивдисæджы æвзæрст, ифтындзæг кæнын.	Хœстœ текстмœ
66.	К/К	1	Контролон диктант мивдисæгæй.	Зонын æмæ арæхсын раст, æнæ рæдыдæй фыссын.	
67.	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын.	1	Морфологийыл афœлгœст.		Хœстœ текстмœ
68.		1	Тексты куысты мидæг фæлхатын морфологи.		§ 49, фœлт. 345
69.		1	Контролон диктант афæдзы дœргъы рацыд сœрмœгœй грамматикон хœстимœ	Зонын æмæ арæхсын раст, æнæ рæдыдæй фыссын.	
70.	РЕЗЕРВ.	1			

График реализации рабочей программы по осетинскому языку 6 класса.

№	Темы	Всего часов	В том числе на:							Примерное количество словарных диктантов, тестовых работ.
			Уроки	Контрольные диктанты	Дата	Развитие речи				
						Изложения	Дата	Сочинении	Дата	
1	5-æм къласы æрмæг фæлхатын	5	4	Бацæуæн контролон диктант						1
2	Лексикаæ	6	5			Текстмæ хæстæг изложени.				3
3	Дзырдарæзт-	3	2	Контролон диктант дзырдарæзтæй						2
4	Номдар	8	7					Нывсæцсæн «Æрдз - нсæ дарсæг»		4
5	Миногон	8	7	Контролон диктант миногонæй						5
6	Нымæцон	9	9							3
7	Номивæг	13	11	Контролон диктант номивæгæй		Сфæлдыстадон изложени				4
8	Мивдисæг	13	12	Контролон диктант мивдисæгæй						2
9	Æрмæг фæлхатын	5	4	Контролон диктант афæдзы дсæргъы рацыд сæрмæгæй						3
	Итого:	70	61	6		2		1		27

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Нормы оценки знаний, умений и навыков по литературе

Оценка устных ответов учащихся.

При оценке устных ответов следует руководствоваться следующими основными критериями в пределах программы.

Оценкой «5» оценивается ответ, обнаруживающий прочные знания и глубокое понимание текста изученного произведения; умение объяснить взаимосвязь событий, характер, поступки героев и роль художественных средств в раскрытии идейно-эстетического содержания произведения; умение пользоваться теоретико-литературными знаниями и навыками разбора при анализе художественного произведения, привлекать текст для аргументации своих выводов, раскрывать связь произведения с эпохой (8-11кл.); свободное владение монологической литературной речью.

Оценкой «4» оценивается ответ, который показывает прочное знание и достаточно глубокое понимание текста изучаемого произведения; умения объяснять взаимосвязь событий, характер, поступки героев и роль основных художественных средств в раскрытии идейно-эстетического содержания произведения; умение пользоваться основными теоретико-литературными знаниями и навыками при анализе прочитанных произведений; умение привлекать текст произведения для обоснования своих выводов; хорошее владение монологической речью. Однако допускаются две неточности в ответе.

Оценкой «3» оценивается ответ, свидетельствующий в основном о знании и понимании текста изученного произведения; умение объяснить взаимосвязь основных событий, характеры и поступки героев и роль важнейших художественных средств в раскрытии идейно-художественного содержания произведения; знания основных вопросов теории, не достаточным умением пользоваться этими знаниями при анализе произведений; ограниченных навыков разбора и недостаточном умении привлекать текст произведений для подтверждения своих выводов. Допускается несколько ошибок в содержании ответа, недостаточно свободное владение монологической речью, ряд недостатков в композиции и языке ответа, несоответствие уровня чтения нормам, установленным для данного класса.

Оценкой «2» оценивается ответ, обнаруживающий незнание существенных вопросов содержания произведения, неумение объяснить поведение и характеры основных героев и роль важнейших художественных средств в раскрытии идейно-эстетического содержания произведения,

незнание элементарных теоретико-литературных понятий; слабое владение монологической литературной речью и техникой чтения, бедность выразительных средств языка.

Диктантты бәреггәнәнтәы нормәтә.

Диктант у ськоладзауты растфыссынады хәрзхәеддзинад бәрсег кәсныны сәйраг формәтәй иу. Диктанттә хуыздәр у әххәст текстәй пайда кәснын, кәцытә хъуамә дзуапп дәсттой литературон әвзаджы нормтәм әмә ськладзаутән сә кармә гәсгә уой әнцонәмбарән.

Диктантты нормәтә.

	Дзырдүатон	Контролон
5 къл.	15	90
6 къл.	15	100

Фиппаинаг. *Нымайәм куыд сәрмагонд, афтә әххуысгәнәг ныхасы хәйттә дәр.*

Куыстыты нормәтә.

<i>кълас</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
диктанттә	6	6
изложенитә	2	2
нывәецән къласы	1	1

Нывсецсөн хөдзармө	1	1
нывсецсөн кыласы		
Нывсецсөн хөдзармө	1	1

Рөдыдтытө.

М	мидисы	<	фөцыбыр сөй көн
Н	ныхасы	>	раусерсөх хъуаг
І	орфографион	U	уагъд дзырд
V	пунктуацион	Z	абзац
Г	грамматикон	[]	уөлдай у
Л	лексикон	7	бынөттө ивын
С	синтасисон		

- Диктанттө бөрсөгсөнгөйө раст көнөм, фөлө рөдыдыл нө нымайсөм ахөм орфографион сөмө пунктуацион рөдыдтытө:
 - ✓ дзырд иу рөнхъай иннөмө хөссин;
 - ✓ рөдыдтытө ахөм орфограммөтыл, көцөтө скьолайы программөйы не сты;
 - ✓ рөдыдтытө, нырма цы орфограммөтө нө сахуыр кодтой, уыдоныл;
 - ✓ сбөрөг көнөн көмөн нөй, бөстон ахуыргонд чи не рцөд, ахөм дзырдты растфыссынады
 - ✓ авторы пунктуации фысгөйө.
- Раст көнөм, фөлө рөдыдыл нө нымайсөм, скьоладзау сөнөрхъуыдыйсө цы рөдыдтытө фөуагътө, уыдон (описки) дөср.
- Диктант бөрсөгсөнгөйө көсын хъөуы рөдыдтыты хуызмө.
- Скьоладзау фысгөйө фөуадзы хуымөтөг рөдыдтытө, көцөтө бөлвырд не вдисынц йө растфыссынады хөрзхъөддзинад. Дыууө ахөм рөдыды нымайсөм иуыл.
- Хуымөтөг рөдыдтытө сты:
 - ✓ раиртөстмө гөсгө фиппаинөгтыл нымөд чи у;

- ✓ *стыр дамгъæ вазыгджын сæрмагонд нæмттæ;*
- ✓ *иннæ æвзæгтæй æрбайсгæ сæрмагонд нæмттæ;*
- ✓ *иу æрхæцæн нысаны бæсты æндæр æвæрд куы рцæуы;*
- ✓ *æрхæцæн нысанттæ куы фембæлынд æмæ дзы иу уагъд куы рцæуы, кæнæ та сæ бынæттæ ивд куы рцæуынд;*
- ✓ *хъус дарын хъæуы æмхуызон, кæнæ цалдæр хатты цы рæдыдтытæ æмбæлынд, уыдонимæ.*

6. Уыцы иу дзырды, кæнæ сæмидагон дзырдты уидаджы æмбæлгæ рæдыдтытæ нымайсæм иу рæдыдыл.
7. Æмхуызоныл нымайсæм рæдыдтытæ иу орфограммæйыл, кæд дзырдты растфыссынад ис ацы дзырды грамматикон хицæндзинады, уæд.
8. Кæд дзырды растфыссынад сбæлвырд кæнынсæн агурсæм æндæр дзырд, кæнæ йæ формæ, уæд уыдон æмхуызон рæдыдтытæ не сты.

Фиппаинаг: ***фыццаг æртæ æмхуызон рæдыды нымайсæм иуыл, цыппæрсæм æмæ а.д. – куыд хицæн рæдыдтытæ.***

1. 5 растгонд рæдыдæй фылдæр кæм уа, ахæм диктантсæн йæ бæрæггæнсæн ныллæгдæр кæнсæм 1 балл.
2. 3 æмæ фылдæр растгонд рæдыды кæм ис, ахæм куыстсæн нсæй сæвæрсæн иттæг хорз бæрæггæнн «5».

Диктантсæн сæвæрсæм иу бæрæггæнсæн.

- 1) «5» - сæвæрсæм сæнæрæдыд куыстсæн. Гæнсæн ис 1 хуымæтæг орфографион, кæнæ 1 хуымæтæг пунктуацион рæдыдсæн
- 2) «4» - сæвæрсæм 2 орфографион æмæ 2 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 1 орфографион æмæ 3 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 4 пунктуацион рæдыдсæн сæнæ орфографион рæдыдтытæй;
- 3) «3» - сæвæрсæм- 4 орфографион æмæ 4 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 3 орфографион æмæ 5 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 7 пунктуацион рæдыдсæн сæнæ орфографион рæдыдтытæй;
- 4) «2» - сæвæрсæм 7 орфографион æмæ 7 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 6 орфографион æмæ 8 пунктуацион рæдыдсæн.
- 5) Уымæй фылдæр рæдыдтытæн сæвæрсæм «1»

Контролон куысты ма усæлæмхасæн хæслæвæрд (фонетикон, лексикон, орфографион, грамматикон) куы уа, уæд сæвæрсæм 2 бæрæггæнсæны – апы куыстсæн дæр хицæнæй.

Усæлæмхасæн хæслæвæрдсæн бæрæггæнсæн сæвæрсæм афтæ:

- 1) «5» - сæппæт хæслæвæрдтæ дæр сты раст конд;
- 2) «4» - $\frac{3}{4}$ (фылдæр хай) сæххæст сты;
- 3) «3» - сæрдæг сæххæстгонд куыстсæн;
- 4) «2» - сæрдæгæй къаддæр сæххæстгонд куыстсæн;
- 5) «1» - сæппындæр нæ сæххæст кодта, уæд.

Дзырдутон диктантсæн сæвæрсæм бæрæггæнсæн афтæ:

- 1) «5» - сæвæрсæм сæнæрæдыд куыстсæн

- 2) «4» - 1-2 рæдыдæн;
- 3) «3» -3-4 рæдыдæн;
- 4) «2» - 7 рæдыдæн;
- 5) «1» - уымæй фылдæр

Нывæцæны æмæ изложениы бæрæггæнæнты нормæтæ.

Нывæцæн æмæ изложении сты скъоладзауты ныхасы хæрзхъæддзинад бæрæггæнæны сæйрагдæр формтæ.

Нывæцæнтæ æмæ изложениы фыссын хъæуы программæйы ныхасы рæзтыл куысты домæнтæм гæсгæ.

Изложениы хъуамæ уа:

6 къласы – 120 -150 дзырды.

Нывæцæнты:

6 къласы – 1,5-2 фарсы.

Нывæцæны ас вæййы къаддæр кæнæ фылдæр ахæм уавæртæм гæсгæ: нывæцæны стиль æмæ жанр, темæ; скъоладзауты цæттæдзинад.

Нывæцæнты æмæ изложениы фæрцы брæг кæнæм :1) скъоладзау темæ раргом кæнынмæ куыд арæхсы; 2) сæвадзы фæрсæзтæй пайда кæнын куыд зоны; 3) растфыссынады хæрзхъæддзинад.

Алы нывæцæны æмæ изложенийæндæр æвæрсæм 2 бæрггæнæны; фыццаг – куысты мидисæн; дыккаг – растфыссынады хæрзхъæддзинадæн.

Дыууæ бæрæггæнæны дæр æвæрсæм æвзагæй. Æрмæст литературæйы куы бæрæг кæнæм зонындзинæдтæ, уæд фыццаг бæрæггæнæн æвæрсæм литературæйæ.

Скъоладзауты растфыссынады хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын хъæуы, цал орфографион, пунктуацион æмæ грамматикон рæдыды фæуагъта, уымæ гæсгæ.

<i>Бæрæггæнæнты сæйраг домæнтæ.</i>		
<i>Бæрæггæнæн</i>	<i>Мидис æмæ ныхасыхъæд</i>	<i>Расфыссынады хæрзхъæддзинад</i>
«5»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скъоладзау иттæг хорз раргом кодта темæ; 2. Мидис фыст у, куыд æмбæлы, ахæм фæткмæ гæсгæ. 	1 орф., 1 пункт., 1грам. рæдыды.

	<p>3. Скьоладзауы дзырдуат у хъездыг; дзырдтсөй пайда ксены, ксөм куыд сөмбсөлы, афтсө.</p> <p>Гсөнсөн ис: 1-2 ныхасы рсөдыды; 1 рсөдыд мидисы</p>	
«4»	<p>1. Хорз раргом кодта темсө, фсөлсө иу цалдсөр ран темсөйсө ахызт.</p> <p>2. Мидисы фсөтксөвсөрд иучысыл хсөлд сөрцыд.</p> <p>3. Куысты стиль у аив.</p> <p>Гсөнсөн ис: 2 рсөдыды мидисы; 3-4 ныхасы рдыды.</p>	2 орф., 2 пункт., ксөнсө 1 орф. сөмсө 3 пункт., ксөнсө 4 пункт. рсөдыды сөнсө орфог р. сөмсө 2 грам. рсөдыды.
«3»	<p>1. Темсө сөххсөст сөргом ну.</p> <p>2. Скьоладзауы ныхасыхъсөд у мсөгуыр, дзыртсөй раст нсө пайда ксены.</p> <p>3. Мидисы фсөтксөвсөрд хсөлд сөрцыд.</p> <p>Гсөнсөн ис: 4 рсөдыды мидисы; 5 ныхасы рсөдыды.</p>	4 орф., 4 пункт., ксөнсө 3 орф. сөмсө 5 пункт., ксөнсө 7 пункт. рсөдыды сөнсө орфог р. сөмсө 4 грам. рсөдыды
«2»	<p>1.Скьоладзау сөппындсөр темсө нсө раргом кодта.</p> <p>2.Куыст пъланмсө гсөсгсө фыст нсөу.</p> <p>3.Скьоладзауы ныхасыхъсөд у ныллсөг, фыст у цыбыр хъуыдыйсөдтсөй, сө хсөн нсөй бастдзинад.</p> <p>4.Арсөх дзырдтсөй раст пайдагонд нсө цсөуы.</p> <p>Гсөнсөн ис: 6 рсөдыды мидисы сөмсө 7 ныхасы рдыды.</p>	7 орф., 7 пункт., ксөнсө 6 орф. сөмсө 8 пункт., ксөнсө 5 пункт. рсөдыды сөмсө 8 орфог р. сөмсө 7грам. рсөдыды
«1»	<p>Куысты ис: 6 рсөдыды мидис сөмсө 7 ныхасы рсөдыдсөй фылдсөр.</p>	7 орф., 7 пункт., 7 грам. Рсөдыды.